

BYTČIANSKA FILATELIA

INFORMAČNÝ BULLETIN VYDÁVA KLUB FILATELISTOV V BYTČI
PRE ČLENOV A PRIAZNIVCOV

Ročník III.

Číslo 5 / 2013 / 28

PRED 80. ROKMI V NITRE

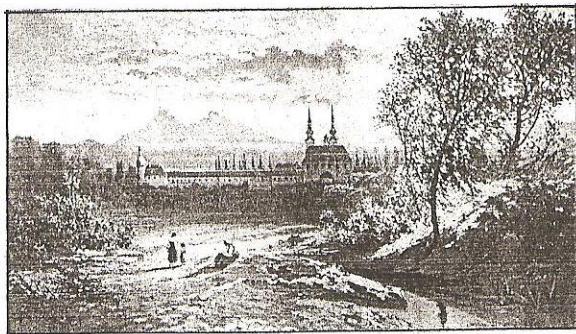

Vážení filatelisti, priatelia,

v tomto čísle budem stručný. Poinformujem o zasadnutí výboru Združenia klubov filatelistov stredoslovenského regiónu. Konalo sa 20. apríla v Žiline podľa stanoveného programu. Vyše trojhodinové zasadnutie sa nieslo v duchu priateľstva, vecnosti a ozaj dobrých vzťahov. Ukázalo jednotu a snahu o riešenie úloh i problémov. Konštatoval sa prípad odchodu tajomníka KF v Ružomberku JUDr. Ľubomíra Jeleníka PhD. Ako sa uviedlo, zažil sklamanie, keď na odporúčanie porotcu na výstave v roku 2011 v Nitre exponát vylepšil v zmysle usmernenia a na výstave v Poprade vylepšenému exponátu vystavovateľa porota hodnotenie dokonca znížila. Výbor ZKF mohol vysloviť len poľutovanie nad tým, ako sklamaní v posledných rokoch odchádzajú vystavovatelia. Prítomný podpredseda KF v Ružomberku Mgr. Weiss tiež mohol len konštatovať, že klub stratil dlhoročného člena a funkcionára.

Prerokovali sa aj príjemnejšie body, v ktorých sa uviedlo, že v našom regióne sú aktívne kluby v Liptovskom Mikuláši, v Dubnici nad Váhom, Ružomberku, v Prievidzi a medzi ne patrí aj náš klub. Také kluby, ako uviedol predseda ZKF by si zaslúžili ocenenie za aktivitu, preto sa spracujú adekvátne kritéria. Kladne sa hodnotili inaugurácie v našom kraji, na ktorých sa podieľali KF v Liptovskom Mikuláši, v Prievidzi a inaugurácia v Plevníku. Tú organizoval náš člen Dr. Otto Gáťa ako predseda miestneho odboru Matice slovenskej. K otázke, ktorú dala klubom filatelistov na úvahu Rada ZSF o prípadnom zrušení Združenia klubov filatelistov bez toho, aby sa uviedlo čo a ako ďalej, všetci členovia boli proti uvedenému návrhu. Informoval som o postupe prác na zabezpečovaní Dni filatelie Slovenska. Myslím, že všetci členovia zdieľali názor optimizmu pre filateliu v našom regióne.

Stanislav Helmeš

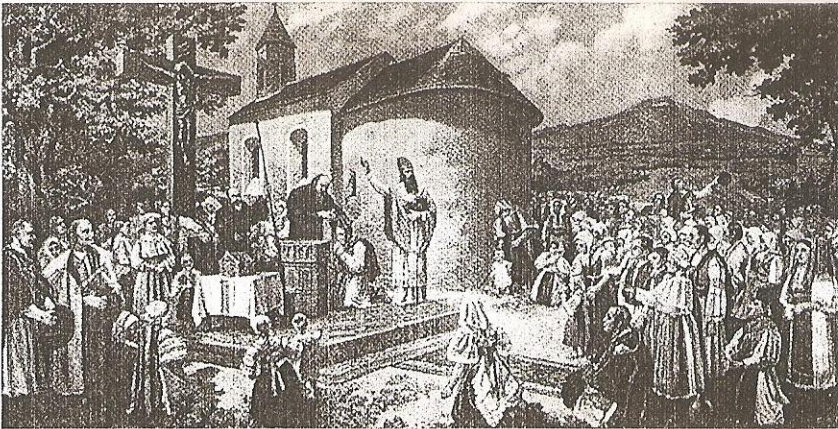

Pohľadnica z moravského Velehradu z roku 1933

AKO TO BOLO V ROKU 1933 V NITRE

Celonárodné oslavy usporiadané v auguste 1933 v Nitre pri príležitosti 1100. výročia postavenia prvého kresťanského kostolíka kniežatom Pribinom, zvýraznili formovanie Slovenska v medzivojnovom období. Začiatkom 30. rokov 20. storočia hlavný prúd slovenskej politiky smeroval k presadeniu národnej svojbytnosti vo forme autonómie Slovenska. Hlavnú zodpovednosť za prípravu osláv pôvodne mal mať biskup Karol Kmeťko. V prípravnom výbore boli zastúpení katolícki a evanjelickí kultúrni pracovníci a kultúrne spolky tak, aby reprezentovali všetky zložky národa. Zastúpenie mali aj vládne strany.

V duchu príprav osláv sa 26. februára v kostoloch čítal Pastiersky list slovenských biskupov, v ktorom sa o. i. uvádzalo : „*Pokrstenie Pribinovo a vybudovanie chrámu nitrianskeho bolo takým významným a šľachetným skutkom, že jeho následky boli rozhodujúce nielen pre život Slovákov, ale aj susedných národov*“.

František Ďurkovič : sv. Cyril a Metod krstia pri Pribinovom kostolíku

Vláda sa už na druhý deň, 27.2.1933 po prečítaní Pastierskeho listu biskupov rozhodla, že organizovaním slávností poverí nový výbor ovládaný vládnymi kruhmi. Najsilnejšia zložka národa – autonomisti, bola z príprav vylúčená. Za poradcov boli stanovení ministri Milan Hodža a Ivan Dérer. Usilovali sa, aby slávnostnú reč nemohol predniesť Andrej Hlinka, hoci bol predsedom Spolku sv. Vojtecha, ani Martin Rázus. Vláda oboch odmietla, podobne ako odmietla aj správcu Matice slovenskej Jozefa Škultétyho. Vláda uviedla, že prehovorí síce môžu, ale len v predvečer osláv 12.8. v okresnom dome, čo bola nedôstojná náhrada.

Slávnosti otvorili 12.8. večer ministri Hodža a Dérer za účasti oddielov Sokola, sedliackej jazdy a ďalších českých spolkov. Chýbali zástupcovia Matice, Spolku sv. Vojtecha, Orla, chýbali predstavitelia autonomistického bloku. Tí sa zhromaždili v Kultúrnom dome v Nitre, kde prehovoril Mons. Andrej Marsina. V nedeľu 13.8. Andrej Hlinka celebroid v piaristickom chráme sv. omšu. Po bohoslužbách sa za zvukov zvonov tiahol tri kilometre dlhý sprievod na letisko k slávnostnej manifestácii. Tam bola pripravená tribúna, avšak miestami na nej sa s Hlinkom ani s Rázusom nepočítalo. Mohutné zhromaždenie pol hodiny sa domáhalo, aby z tribúny prehovoril Andrej Hlinka. Mládež ho napokon zobrala na plecía a odniesla na tribúnu. Dav sa utišil po oslovení : *Národe môj !* V reči uviedol, že slovenský národ je tu 1100 rokov a bojuje za autonómiu Slovenska. Potom prečítal Nitriansku deklaráciu. Ako pamätníci spomínali, boli to nezabudnuteľné chvíle, bola to prísaha slovenského národa. Keď chcel prehovoriť krajinský prezident Országh, prítomní pískali, avšak Hlinka dav utišil slovami : *Vypočujte ho, aj on je Slováč !* Prehovoril Martin Rázus, ktorý vyhlásil : *„My chceme len autonómiu pre Slovensko a uznanie našich práv. S poriadnymi Čechmi sa dohodneme, len nech si slušní Česi nehľadajú spojencov medzi neporiadnymi Slováčmi“*. Pribeh Pribinových osláv sa vymkol spod kontroly vlády.

Dňa 15. augusta sa uskutočnil Eucharistický sprievod z nitrianskeho hradu na Kalváriu. Podľa českej tlače, osláv sa zúčastnilo 300-tisíc ľudí. Vládne kruhy nariadili vykonať vyšetrovanie narušenia osláv. Výsledkom bolo odsúdenie 30 osôb, suspendovanie niekoľko učiteľov a profesorov zúčastnených na oslavách a vylúčenie slovenských vysokoškolákov zo škôl. Dôvodom bolo, že „rušili obecný mier“, keď vykrikovali heslá *Slovensko Slováčom !, Chceme slovenských profesorov a učiteľov !, Chceme autonómiu !*

Význam Pribinových slávností v národných i cirkevných dejinách znamenal odmietnutie liberálnych vplyvov, ktoré na Slovensku mali spochybní poslanie cirkví. Znamenali prihlásenie sa ku kresťanstvu a jeho tradíciám. Slávnosti boli prejavom národnej individuality Slováčkov. Bol to medzník prekonávania konfesiónálnych a politických rozdielov na ceste zjednocovania slovenského národa.

og

Dňa 20.6.1933 boli vydané dve príležitostné známky nominálnej hodnoty 50 h (katedrála na hrade v Nitre) a 1 Kč (vchod do hradného areálu).

Bolo vydaných niekoľko pohľadníc prevažne s námetom cirkevným a národným.

V tomto roku budeme niektoré reprodukovať.

Informácia z príprav XXX. Dní filatelie Slovenska

Prinášame informáciu čo sa v príprave na DFS zabezpečilo a v čom pokračujú práce. Zabezpečili sa :

- priestory Sobášneho paláca a Domu kultúry,
- štyria prednášatelia (s ďalšími sa rokuje),
- účasť predstaviteľov mesta, ministerstva a SP, a. s.,
- oslovila sa TV Patriot a regionálna tlač Žilinský večerník,
- vybavená je dotácia od ZKF a v zmysle štatútu sa čaká od ZSF,
- pripravený je článok do Spravodajcu ZSF,
- zabezpečujú sa nocľahy pre prednášateľov i návštevníkov,
- pracuje sa na katalógu,
- čaká sa na vyjadrenie predsedu Žilinského samosprávneho kraja či prijme záštitu nad Dňami,
- pre burzu sa zabezpečili (zatiaľ) piati úpredajcovia.
- Záujemcov o vystavenie exponátov je viac aj z iných klubov, prednosť však dostanú domáci členovia. Prihláste sa !
- ... radou by ste pomohli aj vy napríklad v námete na príležitostnú pečiatku alebo návrhmi ilustrácii na poštové lístky.

Organizačný výbor

Moja spomienka na Otta Hornunga

Otto Hornung – meno, ktoré vo svete filatelie bolo pojmom. Aj zostane. Skromný veľikán. Prvý raz som sa s ním stretol na Svetovej výstave poštových známok Praga 1978, druhý raz tiež na Svetovej výstave Praga 1988. Na tej som už vystavoval exponát v triede poštovej histórie Slovensko 1750 – 1850. Pri debata mi navrhol, aby sme išli k môjmu exponátu. Verte, bol som šťastný, že filatelista svetového mena mi venuje svoj čas. Exponát bol ocenený na veľkú pozlátenú medailu. Otto Hornung mi odporučil zaradiť do exponátu popri listoch ex offo, teda úradných, aj listy súkromnej korešpondencie. Garantoval mi, že ocenenie exponátu pôjde hore. Stalo sa. O 9 rokov na Svetovej výstave poštových známok v Istambule v roku 1996 exponát bol ohodnotený na zlatú medailu.

Vážení čitatelia prepáčte, že uvádzam toto osobné, ale vážil som si a vážim si rozumných a pritom skromných ľudí. Otto Hornung taký bol. Ešte jedno : Bol vynikajúci publicista. Keď som bol členom redakčnej rady časopisu Filatelie v Prahe a Hornung poslal článok na uverejnenie, vtedajší šéfredaktor časopisu Filatelie Ing. V. Houška až posvätné hovoril, že číslo bude vyšperkované článkom Otta Hornunga. A bolo.

Otto Hornung – 10.9.1920 + 10.1.2013. Česť jeho pamiatke.

Otto Gát'a

Glosár k návrhu nie náhodnému

Dňa 2.3.2013 sa v Bratislave uskutočnilo 6. zasadnutie Rady ZSF. V zápisnici zo zasadania v bode 5. - návrh rozpočtu na rok 2013 - Rada ZSF konštatuje, že „dáva členskej základni na diskusiu na udržanie financií ZSF zmenou organizačnej štruktúry ZSF, t. j. zrušením Združení klubov filatelistov z dôvodu zanikania KF, tým znižovania členskej základne a finančné prostriedky presmerovať na činnosť ZSF do oblastí vzdelávania a výstavnej činnosti.“

Rozložme to „na drobné“. Prvá premisa je účel - **udržanie financií** ZSF. Ako účel dosiahnuť je ďalšia - návrh na zmenu štruktúry ZSF **zrušením** ZKF. Dôvodom je - zanikanie KF. Výsledkom má byť - nie udržanie financií ZSF, ale „**presunutie prostriedkov** do vzdelávania a výstavnej činnosti.“ Vystáva otázka: Chýbajú prostriedky či sa majú iba presunúť ?

Presunutie má ísť na vzdelávanie, no nepovie sa na aké, koho, kde, kým, za čo - chýba podstatná informácia. Výstrel, ale nie náhodný. Premyslený a neinformovanosťou - zahmlený. Jasná je iba obeť: Likvidácia združení klubov filatelistov. Ako člen ZSF sa pýtam: Zhodnotil niekto v Rade ZSF, doterajšiu prácu ZKF ? Urobila sa analýza v čom sú ZKF prínosom alebo záporom z celoslovenského (nie bratislavského) hľadiska ? Zhodnotil niekto ich nástupníctvo, keď po bývalých KV ZSF sa ukázali ako potrebný prvok a tak ich hodnotilo VZ ZSF aj pred rokom a pol ? Už sú nadbytočné ? Vôbec, kto ich má nahradiť, ako ?

Zrušiť. Aké pohodlné ! - nová orwellovská taktika alebo pokračovanie ? Už sme obdobné zažili, keď Rada ZSF v roku 2011 schválila akýsi paškvil nazvaný Štatút Spravodajcu ZSF. Členov ZSF a kluby degradoval na vazalskú oddanosť, na milosť od Rady ZSF, ak by niekto, okrem vymenovanej elity chcel publikovať v Spravodajcovi ZSF. Hoci Rada ZSF po pár mesiacoch štatút zrušila, asi poučenie „z omylu“ nenastalo. Možno to bol a je len lakmus na zistenie, do akej miery členstvo ustúpi.

Názor pochopiteľne nikto nikomu neupiera, ale ak Rada ZSF dáva klubom niečo na úvahu, je úplne samozrejme, že poskytne aj podkladovú argumentáciu. Inak je totiž na obzore ďalší pravdepodobný „omyl“. Alebo kluby nie sú hodné toho, aby dostali analýzu ak sa majú vyjadriť k demontáži toho, čo funguje ? Prečo sa má narušiť doterajšia rovnováha ? ZKF nepáchnu naftalínom.

Povedalo sa - a - uvážiť návrh na zrušenie ZKF, nepovedalo sa - b - čo ďalej. Nie je to ani polovičatosť, je to experiment a každý experiment vyvoláva otázky. Nie je to náhoda, také náhody neexistujú. Zrušenie ZKF en blok je podľa môjho názoru oslabenie organizovanosti filatelie na Slovensku, štruktúry zakotvenej v stanovách ZSF.

Otto Gáfa

Kto bola Zuzka Medved'ová ?

Zuzka Medved'ová (1897-1985) sa narodila v Báčskom Petrovci vo Vojvodine v sedliackej rodine Slovákov, ktorí sa vysťahovali na Dolnú zem pred 250. rokmi. V rodnom Báčskom Petrovci vychodila 6 tried základnej školy. Už v malom veku sa u nej prejavil nevšedný kresliarsky talent. Venovala sa kresleniu a maľbe a v roku 1919 na Prvých slovenských národných slávnostiach v Petrovci predstavila svoju tvorbu. Vzápätí vystavovala na medzinárodnej výstave výtvarných diel v Záhrebe. V roku 1921 začala súkromne študovať v Prahe u prof. F. Engelmüllera. V rokoch 1923 - 1929 študovala na pražskej Akadémii výtvarného umenia u prof. Jakuba Obrovského a Maxa Švabinského. Cez celý čas chodila v ľudovom kroji. Až po získaní akademického titulu, keď sa vrátila do Petrovca, obliekla si „panské“ šaty a nosila veľkú baretku.

Maliarka mala dievčenské roky za sebou, ktoré venovala snahe čo najviac dosiahnuť v práci, preto sa nikdy nevydala. Maľovanie sa jej stalo životnou vášňou. Ľudia v krojoch, na poli, pri slávnostiach, tá téma bola jej srdcu najbližšia. Jej tvorba bola poznačená impresionizmom. Napriek romantizujúcemu prístupu k námetom, zachytila ich verne, každú výšivku na kroji, na obruse, takže jej odkaz v diele má aj národopisnú hodnotu. Maľovala portréty významných osobností - Hviezdoslava, Škultétyho, Vansovej, Čajáka a portrétovala aj prezidenta Masaryka. Ilustrovala knihy, časopisy, kalendáre. V roku 1934 mala veľkú výstavu v Trenčíne. V roku 1940 sa presťahovala do Bratislavy. Každý rok sa vracala na Dolnú zem pre inšpiráciu a k návšteve ľudí, ktorých mala rada. Žila sama, nenáročne a tvorila. Nevedela si oceniť svoju tvorbu, preto svoje obrazy skôr darovala. Obdarovaní sa jej odplatili tým, že nakúpili farby, plátno, rámy a bola spokojná. Umrela 1. februára 1985 v Pezinku, avšak žiadala sa pochovať v Petrovci. Tam je jej galéria. V galérii som mal česť vystavovať exponát Matica slovenská i exponát Martin Benka. Bývalá Juhoslávia vydala známku z jej tvorby so slovenským námetom. (Vo FIPOM-S je jej pohľadnica, ktorú napísala majstrovi Benkovi).
O.Gáťa

Združenie klubov filatelistov stredoslovenského regiónu v štatistike

Združenie klubov filatelistov stredoslovenského regiónu malo k 15. aprílu 2013

- 24 klubov filatelistov, z toho
- 102 pracovne činných členov ZSF,
- 144 dôchodcov,
- spolu 246 členov ZSF stredoslovenského regiónu. Ďalej,
- 26 členov krúžkov mladých filatelistov, teda
- 272 všetkých členov.
- Najviac pracovne činných členov má KF v Martine – 18 členov.
- Najviac dôchodcov má KF v Martine – 18 členov.

K 15. 4. 2013 poukázalo členské príspevky

- 19 klubov filatelistov v celkovej sume
- 3 009, 50 €.
- Členské príspevky nepoukázalo 5 klubov filatelistov.
- Najpočetnejším klubom je KF v Martine - 36 členov.
- Najmenším klubom je KF v Dudinciach – 4 členovia.
- Najviac členov KMF - 11 má KF v Liptovskom Mikuláši.
- Druhým najpočetnejším KMF - 7 členov má KF v Bytči.
- Viac, ako 10 členov má 11 klubov filatelistov.
- KF v Bytči je jeden zo 4 klubov, ktoré členské uhradili do konca roka 2012.
- ZKF stredoslovenského regiónu je druhým najväčším na Slovensku.

Aký je skutočný stav organizovanosti v ZSF sa členovia dozvedia až pred snemom ZSF, teda len raz za štyri roky. Spravodajca ZSF v tomto smere informácie neposkytuje, hoci členská základňa aspoň raz v roku mala by vedieť o materskej organizácii. Pravda, je vecou redakčnej rady na akom stupni informovanosti chce mať svojich členov.

Naša redakcia podporuje návrh predsedu ZKF Ing. J. Vangela CSc., na zriadenie ocenení klubov a jednotlivcov v ZKF. Je to podpora aktivitám a iniciatív rovnako ako poďakovanie klubom a jednotlivcom za prácu.

- redakčná rada BF a výbor KF -

